

האם הקול הנשי תשנה את הפסיקה?

הקדמת הרמב"ם לסדר זרעים

החלק השלישי, הם הדינים שנלמדו באחת המדות, ובהם גופלת מחלוקת כמו שאמרנו, ונפסק בהם הדין כדעת הרוב לפי הכללים שהקדמנו... אבל סברת מי שחשב שגם הדינים שיש בהם מחלוקת קבלה ממשה, ונפלה בהם מחלוקת מחמת טעות בקבלה או שכחה, ושהאחד צודק בקבלתו והשני טעה בקבלתו, או ששכח, או שלא שמע מרבו כל מה שצריך לשמוע, ומביא ראיה לכך מה שאמרו משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבתה מחלוקת בישראל ונעשית תורה כשתי תורות, הנה זה חי' ה' דבר מגונה ומוזר מאד, והוא דבר בלתי נכון ולא מתאים לכללים, וחושד באנשים שמהם קבלנו את התורה, וכל זה בטל...

אבל אמרם משרבו תלמיד שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבתה מחלוקת בישראל, ענין דבר זה ברור מאד, כי שני אנשים שהם שווים בהבנה ובעיון ובידיעת הכללים שלמדים מהם לא תהיה ביניהם מחלוקת במה שלומדים באחת המדות בשום פנים, ואם תהיה תהיה מועטת, כמו שלא מצאנו מחלוקת בין שמאי והלל אלא בהלכות אחדות, לפי שדרכי למודם בכל מה שהיו לומדים אותו באחת המדות היו קרובים זה לזה, וגם הכללים הנכונים שהיו אצל זה היו אצל השני. וכאשר נתמעט למוד תלמידיהם ונחלשו אצלם דרכי הדין בהשוואה לשמאי והלל רבותיהם נפלה מחלוקת ביניהם בשעת המשא ומתן בהרבה ענינים, לפי שכל אחד מהם דן לפי כח שכלו ולפי הכללים הידועים לו.

דברים פרק יז

(ט) ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: (י) ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורו:

ראש השנה דף כה עמוד ב

...ואומר [דברים יז] ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם. וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו? הא אין לך לילך אלא אצל שופט שבימיו, ואומר [קהלת ז] אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה.

סוטה דף כב עמוד א

דא"ר אבהו אמר רב הונא אמר רב, מאי דכתיב [משלי ז] כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה? כי רבים חללים הפילה, זה ת"ח שלא הגיע להוראה ומורה. ועצומים כל הרוגיה, זה ת"ח שהגיע להוראה ואינו מורה.

רש"י שם ד"ה זה תלמיד שלא הגיע כו'

הפילה לשון נפל שלא כלו לו חדשיו. ועצומים - לשון עוצם עיניו (ישעיהו לג) שסוגרים פיהם ואינם מורים לצורכי הוראה.

יורה דעה הלכות כבוד רבו ותלמיד חכם סימן רמב

סעיף ז: לא מקרי הוראה אלא בשמורה על מעשה שבא לפניו, אבל אם שאלו לתלמיד הלכה כדברי מי, יכול לומר מה שבדעתו, יד כיון שאינו מורה על מעשה שבא לפניו.

סעיף ח: לא מקרי הוראה אלא בדבר שיש בו חידוש לשואל, אבל בהוראה ידועה שהיא פשוטה לכל, כגון נותן טעם לפגם או לבטל איסור בששים וכיוצא באלו, מותר.

סעיף ט: יש מי שכתב שכל הכתוב בספרים מפסקי הגאונים יכול להורות בימי רבו, רק לא יורה דבר מלבו ולא יסמוך על ראיותיו לדמות מילתא למילתא מעצמו.

במדבר רבה פרשה י ד"ה ה דבר אל

ויאמר מנוח עתה יבא דברך. אמר לו מנוח, עד כאן ששמעתי מן האשה והנשים אינם בנות הוראה ואין לסמוך על דבריהן, אבל עתה יבא דברך מפיו אני רוצה לשמוע, שאיני מאמין בדבריה שמא חלפה בדבריה או פיחתה או הותירה.

רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ה
אין מעמידין אשה במלכות שנאמר "עליך מלך" ולא מלכה, וכן כל משימות שבישראל אין ממנים בהם אלא איש.

רדב"ז, שם
וא"ת הא כתיב "ודבורה אשה נביאה היא שופטה את ישראל" לא קשיא, שהיתה מלמדת להם המשפטים. א"נ ע"פ הדבור היה.

תוספות, שבועות כ"ט: ד"ה שבועת העדות נוהגת באנשים אבל לא בנשים
בריש פרק שבועת העדות נפקא לן מ"ועמדו שני האנשים"—אם כן אשה פסולה לדון, דהא תנן פ' בא סימן (גדה מ"ט) כל הכשר לדון כשר להעיד. והא דכתיב (שופטים ד) "והיא שפטה את ישראל" איכא למימר שהיתה מלמדת להם הדינים. א"נ לפי שהיתה נביאה היו מקבלים אותה עליהם.

ספר החינוך, מצוה קנ"ב
שלא להיכנס שתוי במקדש, וכן שלא להורות, כלומר שלא נדון בדבר מדיני התורה בעוד שיהא האדם שיכור... ונוהג איסור ביאת מקדש בשכרות בזמן הבית בזכרים ונקבות, ומניעת ההוריה בכל מקום ובכל זמן בזכרים, וכן באשה חכמה הראויה להורות.

מנחת חינוך, שם אות ז'
ונראה פירושו שאם חכמי הדור חלוקין באיזה דין באיסור והתר, חוץ דינים שצריך בית דין בשעת מעשה כמו דיני נפשות או דיני ממונות, והולכין אחר הרב-אין חילוק, דאפילו חכמים קטנים מצטרפים לרב אם הם חכמים, ואל תסתכל בקנקן וכו', וכן נשים חכמניות כמו דבורה ששופטת את ישראל. כן באיזה דין הבא שצריך ב"ד, צריכים ב"ד כשר. אבל לענין מחלוקת באיזה דבר, אין שום חילוק, רק מי שהוא חכם, חשבינן דעתו יהיה מי שיהיה כך נראה פירושו.

ברכי יוסף חו"מ סי ז', אות י"ד
אף דאשה פסולה לדון מכל מקום אשה חכמה יכולה להורות הוראה, וכן מתבאר מהתוספות לחד שינויא, דדבורה היתה מלמדת להם הדינים. וכן תראה בס' החנוך דבסימן פ"ג הסכים דאשה פסולה לדון ובסי' קנ"ח בענין שתוי כתב וזה לשונו: "ומניית ההוריה וכו' וכן באשה חכמה הראויה להורות וכו' עיין שם.